

سرنوشت غم انگیز کابل و شهروندان

محمدرضا هویدا

می گویند شهر کابل، زمانی در زیبایی زیانزد بود. دریایی در میان ششهر زندگی و شادایی را به جریان می انداخت، درختان بر کوجه ها و عابران سایه می افکند و گل و بلبل رقیق هم بودند. اما کابل همیشه، در معرض خطر بوده و هست. کابل، بارها بدست جنگجویان، با نام های مختلف به آتش کشیده شده است. کابل زبیا هر بار به پهانه ای تراج، مردمش کشته، آبادی هایش تخریب شده است. و پیش سی سال گذشته، کابل هرگز آرام نبوده است. صدای فیر سلاح های سبک و سنگین و تانک ها و توپ ها و طیاره ها هرگز از این شهر دور نشده است.

همه جنگ ها و آشوب ها در کابل یک طرف، اما سیزده سال گذشته در کابل یک طرف. کابل بعد از طالبان با حضور جامعه جهانی و موسسات و انجوها و دفاتر بین المللی، میلیون ها انسانی که از کشورهای خارجی برگشته و یا از ولایات دور و نزدیک به کابل هجوم آوردند، و در هر جای کابل جنگ زده مامن و سرپناهی برای خود ساختند، از کابل، شهری شلوغ و بی در و بیگر و بی قانون، بر جای گذاشته است.

کابل اکنون، شهری فاسد، بی قانون و در کنترل زورمندان است، با مردمی که نه هوایی برای تنفس دارند، نه فضایی برای تفریح و نه مرجعی برای شنیدن دردها و مشکلات شان. شهر کابل به صورت سرسام آوری بدون در نظر داشت نورم های شهری بزرگ شد، باندهای مافیایی زمین در این شهر مسلط بوده اند. شهرک های و محلات به صورت خودسر ساخته شده اند، زمین ها توسط زورمندان توزیع شده اند. از گوه ها گرفته تا دشت ها و زمین های زراعتی تبدیل به خانه شده اند. در مراکز شهر و محل تجمع مردم، مارکیت ها و دوکان ها به صورت توده ای ساخته شده اند، اکثر این مارکیت ها نه سیستم برق درست دارند و نه پارکینگ و فضای سبز و... آنچه در اکثر اینها به وضوح دیده می شود، نوعی از تخطی از قانون با استفاده از رشوسوت و فساد اداری حاکم بر ادارات افغانستان است.

کابل در حکومت وحدت ملی، بهسے پایتخت زبانه ها، دود و خاک مبدل شده است. دولت وحدت ملی که مهمترین خصیصه آن، اداره شدن توسط سربست ها بوده، هیچ توجهی به نظافت، پاکی و حفظ محیط زیست کابل ندارد. در همین روزها دود در کابل به اندازه ای زیاد است که به سختی می توان بیش از ده - بیست متر را دید. تمام تفسیر را نمی توان به دوش شهرداری کابل انداخت. شهرداری جزئی از دولت است. دولتی که به خواست های مردمش توجه نداشته باشد، به بهداشت و صحت مردم توجه نداشته باشد، انتظار شهری پاک و پاکیزه از آن، زیاده خواهی است.

روزهای اولی که حکومت وحدت ملی سرسراک شده بود، سران حکومت از شفافخانه ها و خیابان ها و مردم دین می کردند و این تصور را به وجود آورده بودند که آنها واقعا برای مردم دل می سوزانند و به مشکلات کوچک و بزرگ آنها توجه دارند. اما دیری نپایید که سران دولت وحدت ملی از انتظار پنهان شدند و افغانستان و شهر کابل را از منظر خانه ها و قصرهای مجلل شان می بینند. کابل اکنون، واقعا غیر قابل زندگی شده است. دولتمردان باید فکری اساسی برای بیرون رفتن از آن کنند. آتش سوزی ها، تجمع زبانه ها، ترافیک سنگین، دود ناشی از سوخت های فسیلی، مشکلات شدید اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و ... از کابل، شهری سراسر مشکل و اندوه ساخته است. کابل به عنوان پایتخت افغانستان، معرف فرهنگ، اجتماع، سیاست، اقتصاد و دولت داری افغانستان است. دولت مردان افغانستان، حد اقل معیارها برای یک شهر را برای کابل مهیا سازند. مرگ تدریجی شهروندان این شهر، در نبود حکومت مسئول و شهروندان آگاه، غم انگیز است.

آلودگی هوای کابل و مرگ تدریجی کابلی ها

عبدالله هروی

بیش از حد و وسایط نقلیه می باشد. شاید یکی از مسایل تعجب برانگیز در کابل این باشد که در شهر چند میلیونی کابل تعداد موترها و وسایط نقلیه از شمار انسان ها بیشتر است. نفس تردد و تراکم این وسایط صحنی سالانه بیش از سه هزار کودک به علت تنفس هوای آلوده جان شان را از دست می دهند. آلودگی هوای کابل را به خصوص در ساعات اولیه صبح و نزدیک شام بخوبی می توان شاهد بود که چگونه دود غلیظی، فضای شهر را می پوشاند. قذیه تکان دهنده ای که متاسفانه مقام های مسوول تا به حال در این زمینه اقدام جدی انجام ندهاده اند. به همین جهت وضعیت وخامت هوای کابل را حداقل روز گذشته که اولین روز هفته نیز بود، می شنید. بسیاری از شهروندان باشکلات جدی نوانستند که خود را بر سروظیفه و محل کار برسانند. در همین حال بسیاری از کسانی که مشکل تنفسی داشتند مجبور شدند که در خانه محبوس بمانند. دربارۀ علل آلودگی هوای کابل دیدگاه های مختلفی عرضه شده است اما نسبت به نگرانی ناشی از آن همه، از مردم عادی تا حکومت منفق القبول اند. بدین جهت هر چند که افغانستان از جمله کشورهای صنعتی به شمار نمی رود تا دستنی در انتشار گازهای گلخانه ای داشته باشد یا نقش ای تولید گازها و دودهای کارخانه ای نداشته باشد، با آن هم از نظر آلودگی محیطی به خصوص شهر کابل اوضاع بسیار رقت بار و اسفباری دارد. چیزی که باعث گردیده این آلودگی اسفبار و مرگ آور بیش از پیش مشکل آفرین شده و نگرانی مردم را بر انگیزد وجود خروارها کنکافت و آشغال ها در کنار سرک های شهر است که از مدت زمانی بسیار است که هم چنان باقی مانده و جمع آوری نشده است. وجود این کنکافت و آشغال ها سبب گردیده است که رمه های گوسفند و گله های سگ و انواع حشرات و موزی و مضر نیز در محلات مسکونی تجمع نمایند و آلودگی های هوا به مغازه ها و خانه های مسکونی سرایت نماید که این مسئله خود سبب تولید بیماری و ناراحتی های روحی و جسمی گردیده است. حال بحث بر روی این موضوع تمرکز یافته است که علل و زمینه آلودگی بیش از حد کابل که موجب مرگ تدریجی کابلی ها شده است، چیست؟ در این ارتباط علل و عوامل مختلفی را بعنوان عوامل اصلی آلودگی هوای کابل یاد کرده اند که به اختصار یاد می گردد. یکی از مهم ترین عوامل آلودگی هوای کابل تراکم

«ازبکستان» تعهد زندگی صلح آمیز

در نخستین روزهای استقلال در کشور چندین ملیتی ازبکستان توجه خاص برای تقویت آزادی مذاهب و عقاید، مدنیت سازی جامعه، توافق بین مذاهب در ارتقاء همکاری ها میان ادیان و فرهنگ کشور صورت گرفته است.

تحمل و برد باری در ازبکستان نه تنها در سطح ملی بلکه در سطح فردی بصورت پایدار و محکم وسعت یافته است. کلید این همزیستی مسالمت آمیز هماهنگی درنظارت ازچارچوب قانون، که به اساس ماده های ۳۱ و ۶۱ قانون اساسی و قانون «آزادی عقاید و سازمان های مذهبی» سرچشمه گرفته است. با توجه به قوانین ملی تعداد سازمان های مذهبی و یا شرایط کاری آنها محدود نگردیده است.

این باعث آن گردید، تا حقوق یکسان، آزادی با تضمین و شرایط قناعت بخش و پاسخگو دینی، نظر به ضرورت ۱۳۰ گروه های مختلف قومی و ملیتی مهیا گردد. امروز در کشور در حدود ۲۲۰۰ سازمان های مذهبی و ۱۶ اعترافات مختلف وجود دارد. از جمله پیشتر از دو هزار آن جماعت ها و یا (انجمن های) اسلامی، ۱۵۷ آن نمایندگان سازمان های مسیحی، هشت سازمان مربوط یهودی ها و شش آنها مربوط جوامع بهائی میباشند، و همچنان جامعه دیگری که یک معبد یهودایی دارد بنام جامعه هیرکریشنا مسمی است و بلاخره اجتماع ادیان انجیلی ازبکستان.

در شهرهای تاشکند، سمرقند و نوایی صدها مساجد مرمری، کلیساها و عبادتگاه ها اعمار گردیده است. ازجمله کلیساهای ارتدکس در تاشکند و کلیسای کاتولیک متروپولیتن، کلیسای ارمنی در سمرقند. کابینه وزیران در ۲۲ اگوست سال ۲۰۰۳ میلادی مطابق قطعنامه نظارت و اداره ۱۵ مراکز مذهبی، مکان های زیارتی و حرم را به هیئت مسلمانان واگذار نمود. سیستم بحرال آموزش های مذهبی که شامل انستیتوت اسلامی تاشکند، ۹ مدرسه و سیمینارهای ارتدکسی و پروتستان میباشند. بر علاوه دراین مراکزگنسل جوان با معنویت غنی تربیت گردیده و از مضامین تاریخ، فرهنگ و علم فلسفه دین و تمرینات آموزشی بهره مند میگردند.

مردم ازبکستان بخاطر غنایمندی زندگی معنوی و مذهبی شان از نشریات تخصصی استفاده می نمایند، مانند روزنامه «سلام نو» یعنی نور اسلام و مجله «هدایت» که باوجود داشتن نشر میگردند، برای معتقدین ارتدکس روزنامه «سلوا زین» یعنی کلمه زندگی و مجله بنام «اوستوک سیویتی» به معنی شرق مسکونی نشر میگردند. و همچنان نمایندگان مسوازی های مذهبی موضوعات مختلفی دینی

را نیز اضافه نمایم بطور مشکلات چند برابر خواهد شد. چنانچه یکی از مسئولان شفافانه های کابل در این زمینه میگوید: به علت سه دهه جنگ و ناامنی و نبود کار مردم به مرکز یعنی شهر کابل رجوع کردند. در حالی که شهر کابل گنجایش این تعداد را ندارد. در حال حاضر در حدود ۶ میلیون نفر در این شهر زندگی می کنند، که با این اوضاع نبود آب صحنی آشامیدنی و کانالیزاسیون شهری باعث انتشار بیماری های ناشی از این آلودگی ها شده است. متاسفانه کودکان و کهن سالان از بیشترین کسانی هستند که آسیب می بینند. وی در ادامه با اشاره به فرهنگ شهر نشینی می افزاید فرهنگ شهرنشینی در بین مردم را نیز از عوامل ازدیاد آلودگی ها می داند. مردم نسبت به پاکیزگی شهر احساس مسؤلیت نمی کنند: در حالی که این شهر محیطی برای زندگی همه ما است و ما باید برای حفظ سلامتی خود و خانواده مان تلاش بکنیم. مورد دیگری که در آورده شدن هوای کابل بخصوص در زمستان نقش دارد استفاده از مواد سوختی چون ذغال و ذغال سنگ می باشد. یاشندگان شهر کابل به دلیل نبود امکانات مدرن گرمایشی در فصل زمستان بیشتر از چوب و ذغال سنگ برای گرم کردن خانه ها استفاده می کنند که دود ناشی از آن ها بر آلودگی هوا می افزاید. استفاده از مواد سوختی یادشده بخصوص ذغال سنگ موجب بروز انواع بیماری های تنفسی می گردد. با در نظر داشت از گزارش یا بیان کوتاهی که از وضعیت آلودگی هوای کابل ارایه گردید می توان دریافت که کابل نشینان واقعا بصورت تدریجی بسوسوی مرگ گام برمی دارند. هرفنس کشیدن شان در واقع پیش رفتن بسوسوی مرگ آرام است. حال پرسش این است که براستی حکومت و مسئولان محیط زیست و شهرداری کابل در راستای زدودن آلودگی های یاد شده و ایجاد فضای سالم و پاک چه کوششی را بکار بسته اند. آلودگی هوا مسئله ای نیست که بشود نسبت به آن سهل انگاری را روا داشت. زیرا مرگ و حیات جمعی شهروندان را به آن بستگی دارد. بنابراین با توجه به این فصل زمستان پیش روی است و انواع بیماری ها زمینه بروز خواهند داشت بنابراین نسبت به آن حساس می شود که مسئولان نسبت به کنترل آلودگی محیط زیست حداقل در سطح جمع آوری زباله ها و نیز توزیع سوخت مناسب و آگاهی دهی جامعه درباره فرهنگ شهرنشینی برنامه های اساسی را روی دست گیرند.

آیا تاکید مداوم بر آموزش همیشه به سود نظام اقتصادی است؟

سودابه ریزه وندی/ قسمت دوم و پایانی

مطالعه منابع رشد اقتصادی در آمریکا طی دوره ۱۹۸۲-۱۹۹۲ «سطح تحصیلات» را به عنوان شاخصی از سرمایه انسانی در مطالعات خود لحاظ نموده و به این نتیجه رسید که رشد تحصیلات رسمی نزدیک به ۲۵ درصد از رشد درآمد سرانه مردم آمریکا را توضیح می دهد. از زمان مطالعه دنیسون به این سو مطالعات متعددی صورت گرفته که اغلب موضوع وجود ارتباط مثبت و مستقیم سطح تسهیلات و رشد اقتصادی را مورد تایید قرار داده است. از جمله آنکه «همال کوچونز» در مطالعه مقطعی ۱۲۷ کشور نشان می دهد که همبستگی بالایی بین تولید سرانه و سطح تحصیلات رسمی به عنوان شاخصی از سرمایه انسانی از یک سو و بهره وری کل و سرمایه انسانی وجود دارد. اکنون با داشتن اطلاعاتی راجع به متوسط تحصیلات کشورهای مختلف، می توان با استفاده از حسابداری رشد، سهم مشارکت تحصیلات را در رشد اقتصادی محاسبه کرد. اگرچه در این مطالعات بین کشوری تاثیر تسهیلات بر رشد همواره مثبت است، اما در مطالعات موردی، تفاوت های بسیار مهمی در میزان این تاثیر و جهت آن مشاهده می شود. به عبارتی، در حالی که سرمایه گذاری در سرمایه انسانی در برخی کشورها رشد اقتصادی را تسریع می کند، در برخی دیگر از کشورها تاثیر آن منفی است. یعنی سرمایه گذاری در آموزش نه تنها به رشد اقتصادی بیشتر منجر نمی شود، بلکه به کاهش هزینه بیشتر آن می انجامد. پیدایش و استمرار خیل بیگاران تحصیل کرده در آمریکا جویبی، هند و... در سال های اخیر نشان می دهد که سرمایه گذاری در سرمایه انسانی، از بعد صرف این شاخص، ممکن است مانند سرمایه گذاری در هر چیز دیگر فاقد کارایی لازم بوده و از لحاظ اقتصادی قابل توجیه نباشد.

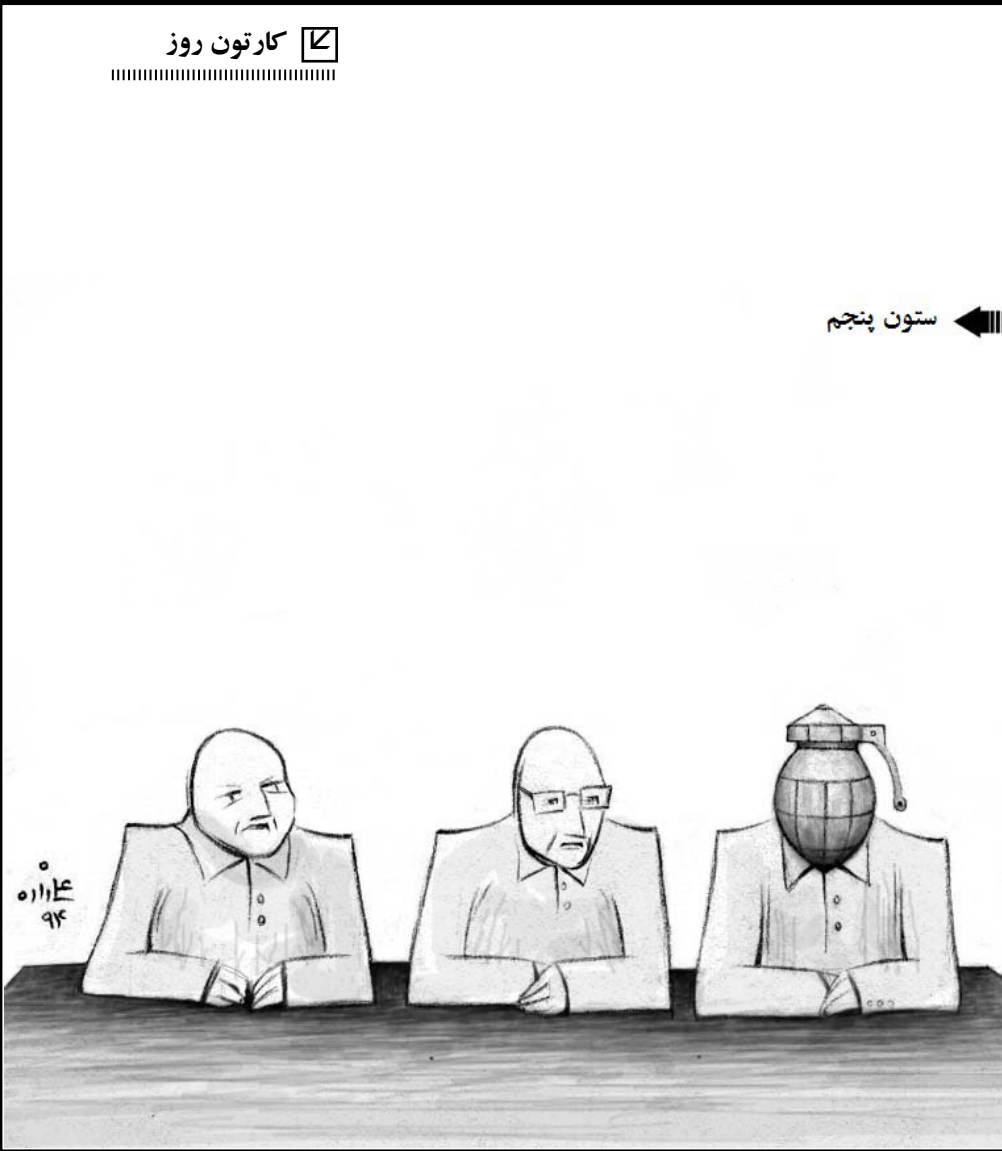
کار موثر (A) است، اما در واقع شمارش نیروی کار موثر می تواند سبب رشد دائمی تولید سرانه گردد و تاثیر تغییرات سرمایه سرانه بر تولید چندان قابل توجه نیست.

در الگوی سولو تفاوت های موجود در سرمایه فیزیکی سرانه نمی تواند تفاوت های تولید سرانه بین کشورهای مختلف را توضیح دهد و تفاوت در سرمایه سرانه به مراتب کمتر از آن چیزی است که برای توضیح تفاوت در تولید سرانه مورد نیاز است. منبع تغییر تولید سرانه در الگوی سولو و نیروی کار موثر است، اما نحوه برخورد الگوی سولو با نیروی کار موثر ناقص است، زیرا رشد نیروی کار موثر برون زا می شود. به عبارت دیگر الگوی سولو چیزی را که «نیروی کار موثر» می خواند شناسایی نمی کند. نیروی کار موثر شامل عواملی غیر از نیروی کار و سرمایه است. یک امکان طبیعی برای آن «دانش است و سایر موارد ممکن نیز با آموزش، مهارت نیروی کار، قدرت حقوق مالکیت، کیفیت زیر ساخت ها، گرایش های فرهنگی در جهت کارفرمایی و کار و مانند آنها است. به هر حال پیش بینی الگوی سولو آن است که کشورها به سمت مسیر رشد متعادل خود همگرای دارند. بنابراین تفاوت در تولید سرانه ناشی از مسیر رشد متعادل نبودن کشورهای فقیر است و با قرار گرفتن در این مسیر کشورهای فقیر از نظر اقتصادی از سطح کشورهای ثروتمند حرکت می کنند. در ضمن براساس الگوی سولو، نرخ بازده سرمایه در کشورهای ثروتمند - که نسبت سرمایه آنها به کارگر بزرگتر است - پایین تر می باشد و این موضوع انگیزه انتقال سرمایه از کشورهای ثروتمند به فقیر را به وجود آورده و باعث همگرایی درآمد می گردد. چنانچه تامین در انتشار دانش نیز وجود داشته باشد، تفاوت در

را بی پاسخ گذاشته اند، یکی از تاثیرات مهم گسترش تعلیم و تربیت آن است که موجب توسعه تمایلات آزادی خواهانه سیاسی و اجتماعی می شود. تاثیر مهم دیگر آن است که گسترش آموزش و پرورش موجب کاهش نرخ رشد جمعیت می شود به این طریق یکی از مشکلات کشورهای در حال توسعه را کاهش می دهد. افراد تحصیل کرده معمولادیرتر ازدواج می کنند و چگونگی کنترل فرزند را نیز بهتر می دانند و بهتر رعایت می کنند یا بهداشت یا مسائل دیگر. آموزش و پرورش باعث تغییر ارزش ها و طرز تلقی های افرادی می شود و این خود تاثیر مستقیم وضعیت اقتصادی دارد.

سرمایه انسانی در الگوهای رشد الگوهای متعددی جهت توضیح رشد اقتصادی یک کشور در طی زمان و نیز مقایسه رشد تولید سرانه بین کشورها توسط اقتصاددانان ارائه گردیده است. یکی از اولین الگوهای ارائه شده در این زمینه «الگوی سولو» است که به صورت کلی ارائه شده است. در این تابع Y تولید، k سرمایه فیزیکی، L نیروی کار و A معرف دانش فنی یسا کارایی نیروی کار است. در الگوی سولو زمان از طریق k، L، A وارد تابع می شود و AL نیز نیروی کار موثر نامیده می شود.

فرض اصلی الگوی سولو در مورد تابع تولید آن است که تابع دارای بازگشت به مقیاس ثابت با توجه به دو نهاده سرمایه و نیروی کار موثر است. فرض دوم آن است که سایر نهاده ها به جز سرمایه، کار و دانش نسبتا بی اهمیت هستند و در نهایت آنکه نیروی کار با نرخ D و A با نرخ g رشد می کنند که هر دو ثابت و برون زا هستند. الگوی سولو دو منبع احتمالی تغییر تولید سرانه در طی زمان با این کشورهای مختلف را شناسایی می نماید. اولین منبع تفاوت در سرمایه و دومین منبع تفاوت در نیروی

روزنامه افغانستان از همه دانشمندان و نویسندگان دعوت به همکاری می نماید. هیئت تحریر در ویرایش مطالب دست باز دارد. مقالات وارده بازگردانده نمی شود. مسئولیت مقالات به عهده نویسندگان آنها است و تنها سرمقاله یانگتر دیدگاه روزنامه افغانستان میباشد.

روزنامه افغانستان بخش دری و پشتوی روزنامه اوت لوک افغانستان است.

www.dailyafghanistan.com
Email: thedailyafghanistan@yahoo.com

صاحب امتیاز: دکتر حسین یاسا
مدیر مسوول: محمد رضا هویدا
سردبیر: حفیظ الله زکی
کاریکاتوربست: خالق علی زاده

دو زبان: علی اصغر زاهدی، مصطفی جعفری
مستمول وب سایت: غلام عباس اصلان

آدرس: کابل، شهرک امید سبز، فاز چهار، کوچه ششم، خانه نمبر ۱۲۷-۱۲۷

روزنامه
افغانستان
The Daily Afghanistan
Daily Outlook
AFGHANISTAN
The Leading Independent Newspaper